

REFERAT

Rundbord d. 10. maj 2017 om fremme af samfundsansvar i globale værdikæder

RUNDBORD D. 10. MAJ 2017

Fremme af ansvarlige globale værdikæder

Sted: Rambøll, Hannemanns Allé 53, 2300 København S

Tidspunkt: Kl. 9-12.

1. Baggrund

Dialogforum for Samfundsansvar og Vækst har i 2017 besluttet at drøfte, hvordan gode rammer for danske virksomheders arbejde med ansvarlighed i globale værdikæder kan fremmes gennem et brancheorienteret fokus.

I forbindelse hermed afholdtes d. 10. maj 2017 et rundbord om de grundlæggende udfordringer i forhold til at fremme ansvarlige globale værdikæder. Rundbordets fokus var ikke eksplicit brancheorienteret men mere generelt og havde til formål at 1) samle interessenter til dialog om områdets udfordringer og mulige veje frem og 2) give input til Dialogforums videre arbejde.

Rundbordet blev afholdt i samarbejde med DI og Rambøll og samlede 33 repræsentanter fra virksomheder, erhvervsorganisationer, NGO'er m.v.. Det offentlige var repræsenteret v. Udenrigsministeriet, Erhvervsministeriet og Erhvervsstyrelsen.

2. Introduktion

Rambøll indledte med at fortælle om deres generelle tilgang til området med fokus på både interne og eksterne barrierer.

Erhvervsstyrelsen gav herefter en kort introduktion til Dialogforums mandat og årshjul for 2017, efterfuldt af Line Barfod, der som medlem af Dialogforum, præsenterede hendes interesse for området med fokus på både SØV'er og virksomheder generelt.

DI afsluttede med et kort resumé af udviklingen nationalt: Fra udvikling af CSR-kompasset, der første gang blev lanceret for mere end 10 år siden med særligt fokus på leverandørstyring, til vedtagelsen af FN's retningslinjer for menneskerettigheder og erhverv, OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder i 2011 og det aktuelle fokus på ansvarlighed i globale værdikæder generelt.

3. Rundbordskonklusioner

Muligheden for aktiv dialog mellem områdets interessenter blev meget positivt modtaget. Det fremgik af rundbordssamtalen, at der på tværs af feltets aktive aktører, er enighed om den grundlæggende ambition om at fremme ansvarlige globale værdikæder. Dialogen var meget konstruktiv, og der blev givet udtryk for både behov og ønsker om at kunne indgå i denne type dialog fremadrettet.

Rundbordets konklusioner kan opsummeres under følgende overskrifter:

3.1 Udfordringer og tendenser

Det var tydeligt, at virksomhederne er udfordret af områdets høje kompleksitet. Mangel på viden og ressourcer blev påpeget som meget konkrete og lavpraktiske. Samtidig blev der peget på mere grundlæggende udfordringer i at løfte dagsordenen i fravær af *level-playing field* og et utal af barrierer i og på tværs af brancher og lande, der indebærer, at virksomheder selv med den bedste vilje ikke kan skabe den ønskede forandring på egen hånd.

Stigende tendens til lovgivning i andre lande

Der blev peget på stigende tendens til, at flere lande vedtager national lovgivning, der stiller krav om *transparens* og *due diligence* (Frankrig, Holland og Storbritannien blev nævnt), hvilket også berører danske virksomheder, og denne tendens ser ud til at fortsætte. Rundbordet demonstrerede værdien i dialog om de udfordringer og muligheder, der kan være forbundet med lovgivning for virksomheder, herunder at der er mange forskellige typer af lovgivning. Meget af den aktuelle lovgivning har således fokus på at styrke virksomhedernes politikker for samfundsansvar og processer for fx *due diligence*.

Forventninger til åbenhed skaber udfordringer og muligheder

Rundbordets virksomhedsdeltagere udtrykte generelt vilje til større åbenhed, men pegede samtidig på de udfordringer, der gør dem tilbageholdende. Fx blev der sat spørgsmålstejn ved værdien af CSR-rapporter i det omfang, at de ikke læses af interessenter. Forskellige brancher kan også have deres særlige lovgivningsramme og fortrolighedshensyn, der begrænser virksomhederne. Mens virksomhedens egen strategi for åbenhed kan bidrage til at håndtere dialogen med omverdenen, er deres muligheder samtidig afhængige af de rammer, som andre sætter for dem.

Stigende tendens til dokumentationskrav og tick-box compliance

Der blev givet udtryk for, at virksomheder i stigende grad stilles over for skærpede kontraktlige dokumentationskrav og liability clauses fra deres kunder i relation til håndtering af sociale og miljømæssige risici. Både store og små virksomheder oplever en tendens til, at deres kunder fokuserer på juridiske hensyn frem for konkrete resultater og relevant B2B dialog om rammerne for arbejdet. Denne meget juridiske tilgang fører til en form for tick-box compliance, der tager unødigt meget tid uden nødvendigvis at fremme ansvarligheden i globale værdikæder. Der blev peget på en lignende tendens

ift. det offentlige, hvor virksomheder møder stadig flere og uklare krav, der heller ikke følges op på, og dertil manglende imødekommenhed overfor dialog og alternative veje frem. Der blev også peget på, at det kan være en udfordring for SMV'er, at NGO'er primært taler om krav til de store virksomheder og har dem som case, mens de mindre virksomheder dels føler sig ude af stand til at leve op til de samme krav, og dels ikke føler de har adgang til samme form for dialog, som de store har. Her kommer NGO'erne og virksomhederne let til at tale forbi hinanden.

Danske offentlige myndigheder halter efter udviklingen

Generelt drives udviklingen på området af tiltag uden for landets grænser. Danske virksomheder er i stigende grad aktive på dagsordenen bl.a. drevet af krav og forventninger fra kunder. Indtrykket er, at offentlige myndigheder generelt halter efter denne udvikling. Området opleves som presset af nedskæringer og manglende ambition. Der blev bl.a. peget på, at Danmark ikke aktuelt har en handlingsplan for området. Det offentlige kan i højere grad drive udviklingen gennem offentlige indkøb. Ambassadernes rådgivning og hjælp til danske virksomheder i udlandet er skåret ned m.v.

3.2 anbefalinger

Rundbordet viste, at kompleksiteten afføder flere spørgsmål end svar, men også, at der allerede eksisterer en vifte af muligheder, der i højere grad kan opdyrkes af virksomhederne og fremmes af det offentlige. Rundbordet gav ikke anledning til egentlige konkrete anbefalinger, men pegede i retning af følgende:

Fremme af dialog, samarbejde og partnerskaber

Dialog, samarbejde og partnerskaber i og på tværs af brancher og lande blev fremhævet som afgørende for at nå i mål. Dialog blev fremhævet som et første vigtigt skridt på vejen. Dialog bidrager til en bedre fælles forståelse af udfordringer og identificering af konkrete løsninger. Dialog kan føre til samarbejde og nye partnerskaber af både formel og uformel karakter. Der blev givet eksempler på, hvordan dialog med interessenter kan bidrage til at styrke den enkelte virksomheds arbejde med både due diligence og åbenhed såvel som udfordringer længere nede i værdikæden, der kræver involvering af aktører i og på tværs af brancher og lande. Dette gælder ikke kun SMV'er, men også store virksomheder, der – med en af deltagernes egne ord - kan have store fordele i at "melde sig ind som et lille hjul i et større lokomotiv". I forbindelse med udfordringer i udlandet, blev der peget på, at virksomheder med fordel kan involvere fx erhvervsorganisationer og den lokale ambassade. Den nordiske kultur for dialog blev fremhævet som en kernekompetence, der bør fastholdes nationalt, men som også kan bringe værdi uden for landets grænser.

Identificering af risici og påvirkningsmuligheder

Rundbordet pegede på nogle af de indledende skridt virksomheder med fordel kan tage på egen hånd. FN's og OECD's retningslinjer introducerer et værdikædeansvar, men det blev påpeget at dette ansvar er 'skalerbart' efter kontekstafhængige forhold som virksomhedens størrelse, ressourcer, konkurrencesituation m.v.. Dette blev brugt

som afsæt for at pege på, at virksomheder uanset størrelse med fordel kan prioritere deres indsats baseret på en indledende kortlægning af risici (fx med udgangspunkt i højrisikolande), og identificering af påvirkningsmuligheder. Mens der kan være visse etableringsomkostninger forbundet hermed, blev der peget på de fordele, der ligger heri, når først virksomheden får indarbejdet processer for due diligence.

Fokus på resultater og 'impact'

Der var grundlæggende enighed om, at ansvarlighed i globale værdikæder skal fremmes med et klart fokus på 'impact' dvs. resultater der gør en reel forskel frem for unødige krav og tick-box compliance. Det vil kunne bidrage til færre men bedre krav, og en mere hensigtsmæssig brug af ressourcer til gavn for både virksomheder og større ansvarlighed i globale værdikæder.

Det offentlige kan gøre mere for at understøtte gode rammer

Rundbordet pegede især på virksomhedernes udfordringer og muligheder i at fremme ansvarlige globale værdikæder nationalt og internationalt. Der var dog grundlæggende enighed om, at det offentlige kan gøre mere for at understøtte virksomhederne i denne indsats. Konkret blev der peget på partnerskaber, offentlige indkøb og behovet for at understøtte virksomhederne i udlandet fx gennem ambassaderne. Virksomhederne står over for udfordringer og tendenser, der både har nationale og internationale dimensioner, og som de ikke kan håndtere 'på egen hånd'. Rundbordet drøftede ikke egentlige anbefalinger til det offentlige, men det var tydeligt, at det offentlige i sin indsats med fordel kan forholde sig til rundbordets konklusioner.